

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА  
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ  
«КАРАЗІНСЬКА ШКОЛА БІЗНЕСУ»  
ДУ «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ НАН УКРАЇНИ»  
UNIVERSITY OF MONTENEGRO  
ECONOMIC LABORATORY FOR TRANSITION RESEARCH  
(PODGORICA, MONTENEGRO)

# **Теоретичні та практичні питання узгодження інтересів розвитку територіальної системи**

**МАТЕРІАЛИ  
Всеукраїнської науково-практичної  
інтернет-конференції**

31 жовтня 2020 р.

Харків – 2020

УДК 330.34 + 339.94 (063)

ББК 65 я 431

**Редакційна колегія:**

Александров В. В. к.е.н., проф., Родченко В. Б., д.е.н. проф., Третяк В. П. д.е.н., доц.,  
Портна О. В., д.е.н., доц., Рекун Г. П., к.е.н., доц., Крамаренко А. О., к.е.н.

Теоретичні та практичні питання узгодження інтересів розвитку територіальної системи : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції 31 жовтня 2020 року. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2020. 482 с.

У матеріалах конференції розглядаються передумови трансформації економічних систем на національному та регіональному рівнях; економічні, інформаційні, екологічні та соціальні аспекти розвитку територій; інструменти впровадження альтернативних джерел енергії, популяризації та розвитку ресурсо- та енергозбереження; особливості впровадження інноваційної та інвестиційної діяльності, управління проектами та програмами розвитку територій; ключові характеристики бізнес-середовища територіальної системи; особливості управління економічною безпекою територій.

Видання призначене для фахівців системи державного та регіонального управління, органів місцевого самоврядування, представників бізнесу, науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти.

**Зареєстровано в УкрІНТЕІ. Посвідчення № 801 від 18 грудня 2019 року.**

## **Організаційно-науковий комітет конференції**

**Голова – Віль БАКІРОВ**, ректор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, доктор соціологічних наук, професор, академік НАН України, член-кореспондент НАПН України, заслужений діяч науки і техніки України

**Заступник голови – Володимир АЛЕКСАНДРОВ**, директор ННІ «Каразінська школа бізнесу», кандидат економічних наук, професор

**Андрій ГРИЦЕНКО** – заступник директора ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НАН України

**Veselin DRASKOVIC** – професор кафедри економіки та управління (Університет Чорногорії), співзасновник і директор економічної Лабораторії перехідних досліджень (Подгориця, Чорногорія)

**Володимир РОДЧЕНКО** – заступник директора ННІ «Каразінська школа бізнесу», доктор економічних наук, професор

**Вікторія ТРЕТЯК** – завідувач кафедри управління та адміністрування, ННІ «Каразінська школа бізнесу», доктор економічних наук, доцент

**Оксана ПОРТНА** – професор кафедри управління та адміністрування, ННІ «Каразінська школа бізнесу», доктор економічних наук, доцент

**Ганна РЕКУН** – доцент кафедри управління та адміністрування, ННІ «Каразінська школа бізнесу», кандидат економічних наук, доцент

**Анна КРАМАРЕНКО** – старший викладач кафедри управління та адміністрування, ННІ «Каразінська школа бізнесу», кандидат економічних наук

<b>Мельникова О.В., Деркач В.В. ГРОШОВІ ПЕРЕКАЗИ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ.....</b>	<b>155</b>
<b>Новіков Д.О. КЛАСТЕРНА СИСТЕМА РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ: РИЗИКИ ПРЕКАРІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ.....</b>	<b>158</b>
<b>Parkhomenko O., Zhang Longfei STAKEHOLDER'S INTERACTION FOR THE ENSURING SUSTAINABLE TERRITORIAL DEVELOPMENT...</b>	<b>160</b>
<b>Поліщук В.М. ЄВРОПЕЙСЬКА ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ ОПОДАТКУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ.....</b>	<b>162</b>
<b>Пономарьова Т.В., Матюшко М.М. ОСОБЛИВОСТІ ЕКОЛОГІЧНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....</b>	<b>165</b>
<b>Прус Ю.І., Кривобік В.С. ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК НАПРЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ.....</b>	<b>168</b>
<b>Рекун Г.П., Найдіна Є.С. ПЕРЕДУМОВИ УЗГОДЖЕННЯ ІНТЕРЕСІВ СТЕЙКХОЛДЕРІВ У РОЗВИТКУ РОЗУМНИХ МІСТ.....</b>	<b>171</b>
<b>Рижкова Ю.О. ПРОБЛЕМИ МОНІТОРИНГУ ТА ОЦІНЮВАННЯ СТРАТЕГІЙ СМАРТ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ.....</b>	<b>173</b>
<b>Родченко В.Б. Лю Цзеюй МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТНИМИ ПЕРЕВАГАМИ ТЕРИТОРІЙ НА ПРИНЦИПАХ СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ.....</b>	<b>176</b>
<b>Сідельнікова І.В., Бу Ужі КООПЕРАЦІЯ ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ.....</b>	<b>178</b>
<b>Тімченко О.Д., Батіч А.Г. СТАН ТА РОЗВИТОК ТОВАРНОЇ ПРОПОЗИЦІЇ СПОЖИВЧОГО РИНКУ УКРАЇНИ.....</b>	<b>180</b>
<b>Торопова Д.Д. ДЕСТРУКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ УКРАЇНИ.....</b>	<b>181</b>
<b>Третяк В.П., Кулик Д.Є. СУЧАСНІ ПИТАННЯ ПРОЦЕСУ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ.....</b>	<b>184</b>
<b>Третяк В.П., Сюй Вейдун ІДЕНТИФІКАЦІЯ ТА ПРІОРИТЕЗАЦІЯ ІНТЕРЕСІВ СТЕЙКХОЛДЕРІВ ПРИ ФОРМУВАННІ СИСТЕМИ ІНДИКАТОРІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ.....</b>	<b>186</b>
<b>Філіпковська Л.О., Гордіна А.М. РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЩОДО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ.....</b>	<b>190</b>
<b>Худавердієва В.А. ЕКОНОМІЧНІ, СОЦІАЛЬНІ І ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ.....</b>	<b>192</b>
<b>Чепелєв О.О. СОЦІАЛЬНІ-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В РЕГІОНІ.....</b>	<b>194</b>
<b>Червякова В.В. ФІНАНСОВА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК ЧИННИК АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....</b>	<b>196</b>
<b>Червякова Т.І. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ.....</b>	<b>199</b>

Отже, підхід до розбудови концепцій смарт-спеціалізації полягає у тому, що кожен розвиває найбільш конкурентоспроможну сферу. Смарт-спеціалізація може бути реалізована та вважатися вдалою концепцією, але комплексний підхід до ефективного використання смарт-ініціатив, впровадження смарт рішень за найбільш конкурентоспроможними секторами, взаємодії кластерів і технологічних платформ та різноманітних концепцій розвитку міст є основою ефективного розвитку. А отже і механізм управління формуванням конкурентних переваг повинен розвиватися з розвитком системи в цілому, в залежності до вимог концепції. Механізм управління – це інструмент, правильне використання якого розширює можливості регіону й надає можливість формувати й розбудовувати економічний потенціал регіону для формування його конкурентних переваг.

### **Література**

1. European Commission / Strengthening Innovation in Europe's Regions, 2020.URL: [https://ec.europa.eu/regional\\_policy/sources/docgener/guides/smart\\_spec/strength\\_innov\\_regions\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/smart_spec/strength_innov_regions_en.pdf) (дата звернення: 26.10.2020).
2. Богашко О. Л. Перспективи впровадження принципів розумної спеціалізації Європейського Союзу в українську практику державного регулювання інноваційного розвитку // *Економічні горизонти*. 2018 №. 3(6), pp. 4–17.URL: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.3\(6\).2018.156311](https://doi.org/10.31499/2616-5236.3(6).2018.156311) (дата звернення: 26.10.2020).

**УДК 631.115.8:330.3(477)**

**Сідельнікова Ірина Володимирівна**

к.е.н., доцент, професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку  
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

**Бу Ужі**

магістрант кафедри економічної теорії, фінансів і обліку  
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

### **КООПЕРАЦІЯ ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ**

Проблеми розвитку кооперації і територіальних громад знаходяться в одній площині, а їх актуальність складно переоцінити. У сучасних умовах принципово важливо використати потенціал кооперації як одного з важливих факторів соціально-економічного розвитку сільських територій.

Сільськогосподарська кооперація представляє систему сільськогосподарських кооперативів та їхніх об'єднань, створених сільськогосподарськими товаровиробниками з метою задоволення своїх потреб.

Дослідники проблеми наголошують на необхідності залучення сільських територіальних громад до участі у кооперативному русі. При цьому місія

кооперативів у розвитку сільських територій полягає у охопленні не тільки аграрної сфери, але й кредитних і страхових відносин, спільного використання інфраструктурних об'єктів (електромережі, водопровідні мережі, ремонтно-шляхове господарство, побутове обслуговування тощо) [ 2, с.7]. Також для сільських територій важливо, що «кооператив – це можливість в умовах майбутнього відкриття ринку землі залишатися і надалі відповідальним і ефективним розпорядником своїх земельних активів» [1, с.39 ].

Звертаючись до досвіду КНР, відзначимо, що кооперативний сектор є недержавним та представлений різними типами кооперативів. Реформування кооперативної системи спрямоване на активізацію кооперативів та передбачає створення платформ електронної торгівлі, що дозволяє не тільки забезпечити фінансування, але й покращити зв'язок фермерів-членів кооперативів із клієнтами. Уряд КНР постійно проводить лояльну податкову політику щодо сільськогосподарських товаровиробників, у тому числі, які є членами кооперативних організацій. Так, наприклад, з 2006 р. селяни більше не сплачують сільськогосподарський податок, а також звільнені від податкового тягара на особливі види сільськогосподарської продукції та на забій худоби. На сільськогосподарську продукцію, вироблену і самостійно реалізовану фермерами, не нараховується і ПДВ. Повне звільнення від податку на прибуток встановлено для підприємств, які здійснюють вирощування або виведення нових сортів тих чи інших сільськогосподарських культур, які здійснюють морське рибальство, розведення худоби та домашньої птиці, а також спеціалізуються на первинній обробці отриманої продукції.

Перешкодами у розвитку кооперації в Україні є обмеженість фінансових і матеріально-технічних ресурсів у сільських жителів, відсутність відповідних лідерів, зацікавлених в організації кооперативів. Для вирішення цих проблем необхідно, у першу чергу, застосовувати щодо кооперативів пільгове оподаткування і кредитування, забезпечувати кооперативи консультативно-дорадчими послугами на рівні окремих територіальних громад та їх взаємодію із закладами освіти з метою навчання працівників, підвищення їх кваліфікації.

У серпні 2020 р. набув чинності новий Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію», який серед іншого, дасть змогу створювати нові робочі місця, а значить покращити добробут населення, збільшити виробництво сільськогосподарської продукції. Це створить умови для економічних і соціальних досягнень територіальних громад.

### Література

1. Орел А. М. Кооперативи як один із драйверів розвитку українського села. *Український журнал прикладної економіки*. 2018. Том 3. № 3. С. 38–42.
2. Червен І.І., Павлюк С.І. Важливі напрями і проблемні аспекти розвитку сільськогосподарської кооперації в Україні. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2018. Вип. 4. С. 4-10.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**Теоретичні та практичні питання узгодження інтересів  
розвитку територіальної системи**

**МАТЕРІАЛИ**  
Всеукраїнської науково-практичної  
інтернет-конференції

*Українською та англійською мовами*

**Матеріали друкуються в авторській редакції**

Відповідальність за достовірність інформації, коректність математичних викладок та точність наведених фактів несуть автори.

Редакція може не поділяти точку зору авторів на викладену проблему.

Матеріали конференції опубліковано мовою оригіналу.

Посилання на матеріали збірника обов'язкові.

**Адреса ред. колегії:**

61002, м. Харків, вул. Миросицька, 1,  
Навчально-науковий інститут «Каразінська школа бізнесу»  
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,  
кім. 106, e-mail: kbs@karazin.ua